

Postup podle zákona č. 167/2008 Sb., o ekologické újmě, při nakládání s geneticky modifikovanými organismy

Nakládání s geneticky modifikovanými organismy (GMO) je jednou z činností (bod 12 přílohy č. 1), na které se vztahuje zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o újmě“).

Od 1. ledna 2013 nabývá účinnosti § 14 zákona o újmě, podle kterého má každý provozovatel činnosti, spadající pod uvedený zákon, povinnost provést hodnocení rizika této činnosti. Výsledky hodnocení rizika slouží jako podklad pro stanovení nutnosti finančního zajištění preventivních nebo nápravných opatření v případě ekologické újmy.

Nařízení vlády č. 295/2011 Sb., o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění (dále jen „nařízení vlády“) stanoví způsob hodnocení rizik ekologické újmy.

Bližší informace o legislativě týkající se ekologické újmy a metodický pokyn pro hodnocení rizika podle nařízení vlády naleznete na http://www.mzp.cz/cz/ekologicka_ujma

Pokud při základním hodnocení rizika není dosaženo více než 50 bodů, provozovatel toto hodnocení uschová pro potřeby kontroly ze strany příslušného orgánu (ČIŽP) a další povinnosti podle § 14 zákona o újmě a nařízení vlády se na něj nevztahují.

Zákon č. 78/2004 GMO Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty (dále jen „zákon o GMO“) rozlišuje tři způsoby nakládání s GMO. Aplikace zákona o újmě závisí na způsobu nakládání s GMO.

1. Uzavřené nakládání s GMO

Uzavřené nakládání s GMO podle § 3 odst. 1 písm. a) zákona o GMO je každá činnost, při níž jsou organismy geneticky modifikovány nebo při níž jsou geneticky modifikované organismy pěstovány, uchovávány, dopravovány, ničeny, zneškodňovány nebo jakýmkoli jiným způsobem používány v uzavřeném prostoru, nejde-li o geneticky modifikované organismy schválené pro uvádění do oběhu. K uzavřenému nakládání s GMO je nutné oprávnění. Oprávnění pro uzavřené nakládání 1. a 2. kategorie rizika (nízké riziko) vzniká na základě oznámení, podaného Ministerstvu životního prostředí. Oprávnění pro nakládání 3. a 4. kategorie vzniká na základě povolení vydaného ve správním řízení podle zákona o GMO.

Postup podle zákona o újmě:

Osoba oprávněná k uzavřenému nakládání s GMO provede hodnocení rizik ekologické újmy podle přílohy č. 1 nařízení vlády do 1. ledna 2013 pro pracoviště, na které se oprávnění vztahuje. Oznamovatel, popřípadě žadatel o uzavřené nakládání provede hodnocení rizik ekologické újmy současně s hodnocením rizika podle zákona o GMO.

2. Uvádění GMO do životního prostředí

Uvádění GMO do životního prostředí je nakládání s nimi mimo uzavřený prostor, nejde-li o GMO schválené pro uvádění do oběhu. (Odpovídá části B směrnice 2001/18/EC „Záměrné uvolňování GMO pro jiné účely, než je uvedení na trh“.) Povolení pro uvádění GMO do životního prostředí vydává MŽP ve správním řízení podle zákona o GMO.

Postup podle zákona o újmě:

Držitelé povolení k uvádění GMO do životního prostředí provedou hodnocení rizik ekologické újmy podle přílohy č. 1 nařízení vlády 295/2001 Sb., před 1. lednem 2013 a poté vždy v případě změny pozemku, na kterém pokus probíhá.

Žadatelé o uvádění GMO do životního prostředí provedou hodnocení rizik ekologické újmy podle přílohy č. 1 nařízení vlády současně s hodnocením rizika podle zákona o GMO, a to pro pozemek, kterého se žádost týká.

3. Uvádění do oběhu

Podle § 3 odst. 1 písm. c) zákona o GMO se uváděním GMO do oběhu rozumí jejich úplatné nebo bezúplatné předání jiné osobě.

Postup podle zákona o újmě:

Provozovatelé, kteří skladují, zpracovávají a přepravují GMO za účelem jejich uvedení do oběhu, provedou hodnocení rizik ekologické újmy podle přílohy č. 1 nařízení vlády. V případě přepravy GMO provede provozovatel hodnocení rizik pouze pro objekty a zařízení určené pro dočasné skladování nebo nakládku a vykládku během přepravy, které má ve vlastnictví nebo nájmu. (*Pozn.: týká se především osiv*)

Upozornění:

Na konečné uživatele GMO schválených pro uvedení do oběhu (zemědělec, který koupí GM osivo, pěstuje GM odrůdu a skladuje sklizené GM zrna pro svou potřebu, dále zemědělec, který krmí GM krmivem) se bod 12 přílohy č. 1 zákona o újmě nevztahuje, neboť se nejedná o nakládání s GMO ve smyslu definice uvádění do oběhu.

„Nakládání s GMO“ znamená činnost se životaschopnými modifikovanými organismy (např. zrna, které může vyklíčit). Zpracované produkty, jako pokrutiny, šrot, mouka již nejsou GMO. Výroba, skladování a prodej takového zboží (např. potravin, krmiv) tedy již není nakládáním s GMO.

16. listopadu 2012

Hana Jiráková, Ph.D., vedoucí oddělení GMO,
Ministerstvo životního prostředí

gmo@mzp.cz